

روزشمار جنگ

سه شنبه

۱۴ مرداد ۱۳۵۹

۲۳ رمضان ۱۴۰۰

۵ اوت ۱۹۸۰

۱۶۰

در ادامه تلاش رهبری عراق برای برقراری روابط نزدیک‌تر با کشورهای بلوک غرب و امریکا، در سفری که برای محافل سیاسی و خبری غیرمنتظره بود، امروز صدام حسین وارد عربستان سعودی شد.^(۱) آسوشیتدپرس، به نقل از رادیو رسمی ریاض، گزارش داد که شامگاه امروز صدام حسین، رئیس‌جمهور عراق، به نخستین دور مذاکرات شبانه خود با ملک خالد که درمورد مسائل دوجانبه و موضوعات بین‌المللی بود، خاتمه داد. آسوشیتدپرس افزود:

«رهبر رادیکال و چپی عراق که تمایلات چپ‌گرایانه دارد، در تلاش با هدف استقرار روابط نزدیک‌تر با کشور ثروتمند و سلطنتی عربستان سعودی به‌طور غیرمنتظره وارد ریاض شد. این نخستین دیدار یک رهبر عراقی از عربستان سعودی پس از انقلاب سال ۱۹۵۸ است که حکومت سلطنتی عراق را واژگون ساخت. رادیو ریاض گفت: این مذاکرات رسمی سه‌شنبه‌شب آغاز شد و در آن مسائل اعراب و موضوعات اسلامی و بین‌المللی به‌ویژه اوضاع خاورمیانه و منطقه خلیج فارس و نیز مسائل دوجانبه مطرح شد. طبق همین گزارش، در این مذاکرات علاوه بر ملک خالد، شاهزاده فهد ولیعهد عربستان، شاهزاده سعودالفیصل وزیر خارجه، شاهزاده سلطان بن عبدالعزیز وزیر دفاع و شاهزاده عبدالله بن عبدالعزیز فرمانده گارد ملی این کشور حضور داشتند. حضور وزیر دفاع و فرمانده گارد ملی عربستان در این جلسه به‌عنوان نشانه‌ای حاکی از اینکه مذاکرات صدام در عربستان به مسائل نظامی و وضع پیش‌آمده در منطقه خلیج فارس به‌دنبال سقوط رژیم شاهنشاهی ایران و مداخله نظامی شوروی در افغانستان نیز ارتباط داشته است، تلقی می‌شود. ...»^(۲)

یک مفسر رویترا از بحرین ضمن نقل خبر دیدار غیرمنتظره صدام حسین از عربستان سعودی گفت: «ناظران سیاسی این سفر را با اهمیت خاصی تلقی کرده‌اند و آن را به‌عنوان بهترین نشانه نیاز دو کشور به وحدت استراتژیک در برابر انقلاب اسلامی ارزیابی می‌کنند. ... به گزارش منابع موثق، در این سفر مقامات بلندپایه نظامی و امنیتی عراقی، صدام را همراهی می‌کنند.»^(۳)

خبرگزاری فرانسه نیز
در این باره گزارش داد:
«گرچه هدف از این دیدار
به طور رسمی اعلام نشده
است، ولی بنا به گفته
ناظران، احتمالاً طرفین
درباره مسئله فلسطین،
درگیری های بغداد با
همسایه خود، یعنی ایران،
امنیت خلیج [فارس] و
سیاست نفتی، مذاکراتی
خواهند داشت.»^(۴)

صدام حسین رئیس جمهور عراق

ملک خالد پادشاه عربستان

رسانه ها دیدار این دو را نشانه نزدیک شدن عراق به بلوک غرب ارزیابی کردند.

شایان ذکر است از جمله شواهد مربوط به نزدیکی هرچه بیشتر عراق به عربستان سعودی، گزارش روزنامه الشرق الاوسط چاپ لندن، درباره دفاع از برنامه هسته ای عراق است. این روزنامه که متعلق به عربستان است، در گزارش امروز خود در پاسخ به حملات تبلیغاتی در مورد برنامه هسته ای عراق، از قول سخنگوی سفارت عراق در لندن، نوشته است: «این موضوع، حمله ای برای مسخ حقایق است. برنامه هسته ای عراق برنامه ای صلح جویانه و کوچک و روشن می باشد که اهداف آن اعلام شده و عراق در عصری که به کارگیری انرژی هسته ای برای مقاصد صلح جویانه امری طبیعی در زندگی مردم شده است، آن را به مورد اجرا درمی آورد.» الشرق الاوسط سپس افزوده است: «لازم به یادآوری است که نیروگاه هایی که عراق قرارداد آن را به امضا رسانده، ۳۴ کشور دیگر بدون اینکه چنین جنجالی به وجود آید به آن دست یافته اند.»^(۵)

۱۶۱

در ادامه جنگ تبلیغاتی رسانه های عراق علیه جمهوری اسلامی ایران و رهبری انقلاب، امروز روزنامه الجمهوریه چاپ بغداد، ضمن اشاره به مصاحبه ای با آیت الله العظمی خویی، با بهانه قرارداد یک گزارش دروغین از روزنامه الانباء کویت که در آن از قول منابع این روزنامه در تهران، عنوان شده بود که امام خمینی خواستار انتقال مرکزیت علمی حوزه ها از نجف به قم است، کوشید یک جنگ روانی علیه امام خمینی به پا کند. در این باره خبرگزاری فرانسه به نقل از آژانس خبری عراق از بغداد، گزارش داد:

«آیت الله ابوالقاسم خویی طی اعلامیه ای در روزنامه دولتی الجمهوریه، بیان داشته است که شهر مقدس نجف در جنوب عراق همیشه مرکز پرجمعیت مذهب تشیع بوده و خواهد بود و

حوزه علمیه برای آموزش اسلام به مذهبیهون در نجف واقع است. آیت‌الله خویی ابراز داشته است که او در رأس هیئت علمی تمام قدرت خود را برای اداره کردن مادی و معنوی آن به کار می‌برد. در اینجا خبرگزاری عراق می‌افزاید که بیانات آیت‌الله خویی قصد امام خمینی مبنی بر انتقال پایتخت شیعیان از نجف به قم را رد می‌کند.^(۶)

رادیو صوت‌الجماهیر بغداد نیز ضمن نقل بخش‌هایی از مصاحبه آیت‌الله خویی با روزنامه‌الجمهوریه، گفت: «این اظهارات طی مصاحبه‌ای که روزنامه‌الجمهوریه با امام خویی به عمل آورد و امروز منتشر شد، بیان گردید و پاسخی بود به [آیت‌الله] خمینی که خواستار انتقال مرجعیت مذهبی و حوزه علمیه از شهر نجف اشرف به شهر قم در ایران شده بود و نقش این شهر عربی اسلام در تاریخ و اهمیت تاریخی و مذهبی آن در میان امت عرب را از یاد برده بود. ... [آیت‌الله] امام خویی در پایان اظهاراتش تأکید کرد که مرجعیت در نجف اشرف باقی است و تا ابد در این شهر باقی خواهد ماند.» رادیو بغداد سپس افزود: «روزنامه کوفی‌الانباء اخیراً به نقل از اخبار واصله از تهران، نوشت که [آیت‌الله] خمینی از اینکه علمای دین در عراق با دعوت پوچش درمورد انتقال مرجعیت مذهبی و حوزه علمیه از شهر نجف اشرف به شهر قم در ایران مخالفت کرده‌اند، خشمگین شده است.»^(۷)

۱۶۲

عملیات تعرضی و تهاجمی نیروهای عراقی امروز با شدتی کمتر و تحرکات و نقل‌وانتقالات ارتش عراق درحدی چشمگیر ادامه یافت.

از ساعت ۱۶ تا ۱۸ امروز، ارتش عراق پاسگاه تپله‌کوه را زیر آتش گرفت.^(۸) همچنین در طول روز درگیری‌های پراکنده در منطقه گرده‌نو، باویسی، تنگاب و خان‌لیلی ادامه داشت، اما وضع منطقه مرزی نفت‌شهر و سومار آرام بود.^(۹)

بنا به یک گزارش: «یک نفربر که از تیپ ۳ زرهی ابوذر سرپل ذهاب عازم منطقه باویسی بود، در ساعت ۲ بعدازظهر، در جاده باویسی با یک مین ضدتانک برخورد کرد که در نتیجه ۸ نفر از برادران ارتش جمهوری اسلامی ایران مجروح شدند. این مجروحین که با یک اورال ارتشی عازم بیمارستان قصرشیرین بودند، مجدداً روی یک مین ضدتانک دیگر رفتند که باعث وخیم‌شدن حال ۲ نفر از آنان شد.»^(۱۰)

از سوی دیگر، یک منبع موثق مرزی امروز به خبرنگار کیهان در قصرشیرین گفت: انبار مهمات شهرک چارکلا عراق که در درگیری‌های دیروز (دوشنبه) منفجر شده بود، هنوز هم در آتش می‌سوزد و دود آن در تمام منطقه دیده می‌شود. وی افزود: این انبار بزرگ‌ترین انبار مهمات عراق در این منطقه بود که هم پاسگاه‌های این منطقه و هم مهاجمان بعث را تغذیه می‌کرد.^(۱۱) اما آتشباری‌های روزهای اخیر در مناطق نفتی نفت‌شهر و مشرف به چاه‌های نفت که خساراتی

را به این نقاط وارد آورده است، نیروهای نظامی ایران را بر آن داشته تا برای حفاظت از چاه نفت موسیان اقدامات حفاظتی بیشتری را اعمال کنند. یک گزارش در این باره حاکی است: «در حال حاضر، یک دسته تقویت شده از گروهان مأمور در تپه ۳۴۳ در موسیان یونیت چاه نفت بیات مستقر است.» در گزارش، ذکر شده که این کافی نیست و «در صورت امکان تقاضا می شود یک گروهان پیاده ارتش با تجهیزات کافی و تقویت شده برای حفاظت [از] تأسیسات مزبور در محل مستقر شود.»^(۱۲)

امروز همچنین نیروهای ارتش عراق در مناطق مرزی غرب و جنوب غربی کشور دست به تحرکات نسبتاً وسیعی زدند. امروز ۳۰۰ نفر پرسنل عراقی با ۳۵ دستگاه تانک و ۵ قبضه توپ دورزن که توپ ها به خودرو بسته شده بود، وارد پایگاه بویان گردیده اند.^(۱۳) همچنین، «عراقی ها در نوار مرزی خود با ایران دست به ایجاد استحکامات نظامی تازه و احداث ۵ فرودگاه [باند فرودگاه هلیکوپتر] و اعزام نیروهای تازه نفس زده اند. باند فرودگاه جدید عراقی ها که محل فرود هواپیماها و هلیکوپترهای نظامی است توسط عوامل اطلاعاتی ایران گزارش شده است.»^(۱۴)

گزارش دیگری حاکی است: «عراقی ها برای وسعت عمل بیشتر در نوار مرزی علیه ایران، دست به تخلیه روستاهای خود زده اند. عراقی ها همچنین برای پاک سازی منطقه مرزی خود به ویژه در مناطق کردنشین از بمب های ناپالم و تخریب و آتش سوزی در منازل مردم روستانشین استفاده می کنند و هدف آنها این است که فضا و وسعت عمل لازم را برای ایجاد درگیری دامنه دار در نوار مرزی ایران، آماده کنند.»^(۱۵) در همین خصوص «به دستور قائم مقام شهر مندلی عراق، شهرهای نفت خانه مندلی [و] زرباطیه عراق از سکنه تخلیه و پاسگاه های "قشقه"، "السعود"، "القطاع" و "مکترو" در مرز سومار و پاسگاه های "الشهداء"، "انیزی" و "کاسه کاف" در مرز ایلام به وسیله چریک های محلی شدیداً تقویت شده است.»^(۱۶) در گزارش دیگری نیز آمده است: «اخیراً پاسگاه های چیلان، جناح و خزینه عراق به وسیله چریک هایی از طایفه بدو تقویت شده اند.» در ذیل همین گزارش اضافه شده است: «طایفه "بدو" اکثراً در مواقعی که دولت عراق با ایران اختلاف دارند به خدمت احضار و مورد اطمینان حزب حاکم عراق می باشند.»^(۱۷)

در کناره رودخانه اروند نیز منطقه سوم دریایی خرمشهر درباره امکان خرابکاری افراد یک گروهان مردان قورباغه ای آموزش دیده مستقر در بندر ام القصر، وابسته به نیروی دریایی عراق، هشدار می دهد.^(۱۸)

۱۶۳

در کنار عملیات تعرضی و تحرکات نظامی ارتش عراق در مناطق مرزی هم جوار، دولت عراق اقدامات خصمانه دیگری را نیز علیه جمهوری اسلامی ایران در دست اجرا دارد. این اقدامات از حفر غیرمجاز چاه های نفت در مرز مشترک گرفته تا شرکت در توطئه های بازماندگان رژیم سابق در اموری نظیر کودتا را در بر می گیرد. آموزش و پشتیبانی نظامی و تبلیغاتی از ایرانیان فراری به آن کشور و اعزام آنان برای اجرای عملیات بمب گذاری و ترور مسئولان ایرانی نیز از دیگر اقدامات خصمانه عراق است.

گزارش‌های متعددی درخصوص مسائل مزبور وجود دارد؛ ازجمله یک گزارش حاکی است: «دولت عراق اقدام به حفر یک حلقه چاه نفت واقع در جنوب پاسگاه صدام حسین در مختصات ۴۷ درجه و ۳۷ دقیقه و ۵ ثانیه طول شرقی و ۳۲ درجه و ۶ دقیقه عرض شمالی نموده و هم‌اکنون نیز ریگ شماره ۲۱ مشغول حفاری می‌باشد.» در حاشیه این گزارش آمده است: «دولت عراق با فعالیت چشمگیری مشغول احداث و استخراج نفت از معادن مشترک بین ایران و عراق می‌باشد و این، شصت و هفتمین چاهی است که در منطقه نوار مرزی از پاسگاه شیب تا طیب توسط دولت عراق حفر شده است.»^(۱۹) در گزارش تکمیلی همین منبع آمده است: «عمق چاه‌های حفرشده توسط دولت عراق در منطقه نوار مرزی از پاسگاه شیب تا طیب حداقل ۳ هزار متر و حداکثر ۴ هزار و ۵۰۰ متر می‌باشد. ضمناً کلیه لوله‌های انتقال به یونیت‌ها در زیر خاک به عمق یک متر و نیم پوشانیده شده است.»^(۲۰) در گزارشی که مربوط به ۱۳۵۹/۵/۹ است و امروز به سپاه اهواز رسیده، چنین آمده است: «کشور عراق در نوار مرزی از موسیان و سعیده تا فکه مشغول حفر چاه‌های نفتی است»^(۲۱)

دراین حال، گزارش منابع اطلاعاتی ارتش جمهوری اسلامی ایران حاکی است: «تعدادی از پرسنل فراری ایران که در عراق آموزش دیده‌اند ازطرف دولت بعث عراق به ایران جهت ترور شخصیت‌ها نفوذ داده می‌شوند. در خبر اضافه شده [که] ۳ [نفر] جهت ترور حجت‌الاسلام خلیلی با مقداری پول ازطرف خاقین نفوذ داده شده‌اند که با تهیه وسایل مانند موتورسیکلت، سلاح و مواد منفجره به انجام عمل خود مبادرت نمایند.»^(۲۲) حزب توده نیز در شماره امروز نامه مردم در یک خبر از همین نوع، به نقل از منابع موثق خود در کردستان آورده است: «عمال بعث عراق تعدادی اتومبیل با نمره ایرانی را از مرز ایران عبور داده‌اند و به کرکوک و موصل می‌برند. در این دو منطقه، جنایتکاران بعثی ماشین‌ها را دقیقاً جاسازی می‌کنند و در هریک مقدار زیادی (از ۷۰۰ تا ۱۰۰۰ پوند) تی.ان.تی. قرار می‌دهند. سپس اشخاصی را برای انتقال این ماشین‌ها به شهرهای مختلف ایران و مکان‌های ازپیش تعیین شده، مأمور می‌کنند. اشخاصی که این ماشین‌ها را به ایران می‌آورند، یا کرد و یا پناهنده‌هایی هستند که دولت بعثی عراق تابه حال از بازگشت آنان به ایران جلوگیری کرده است. این اشخاص به شرط آنکه اتومبیل‌ها را به مکان‌های مشخصی که عراقی‌ها تعیین می‌کنند حمل کنند، امکان بازگشت مجدد به ایران را کسب می‌نمایند. ... تاکنون، ۲۰ دستگاه اتومبیل به موصل و کرکوک انتقال یافته است و ظاهراً ۲ دستگاه از آنها به ایران بازگشته است که رد آنها معلوم نیست. ...»^(۲۳)

همچنین، گزارش منابع اطلاعاتی ایران درباره رابطه دولت عراق با کودتای اخیر و شخص شاپور بختیار حاکی است: «شاپور بختیار در نظر داشته در صورتی که کودتا با موفقیت انجام شود ازطریق برنامه دوم تلویزیون عراق سخنانی ایراد نماید.»^(۲۴)

اما مهم‌ترین حادثه امروز در همین زمینه فرود یک هواپیمای فراندشیب نیروی هوایی ارتش

جمهوری اسلامی ایران در خاک عراق است. گزارش اولیه ستاد مشترک ارتش در این باره حاکی است: «در تاریخ ۵۹/۵/۱۴، یک فروند هواپیمای فراندشیب نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران که در مأموریت آموزشی منطقه ارومیه پرواز می‌نموده، در ساعت ۱۰:۵۸ همان روز ارتباط هوایی آن با پایگاه تبریز قطع می‌گردد و تلاش پایگاه جهت ارتباط مجدد تاکنون بی نتیجه مانده است.»^(۲۵) اما گزارش سپاه تبریز در این مورد حاکی است: «در تاریخ ۵۹/۵/۱۴، یک فروند هواپیمای فراندشیب با چهار سرنشین که به قصد مأموریت از تبریز به مراغه رفته در خاک عراق نشسته [است]. نیروی هوایی هواپیما را گمشده اعلام کرده است.»^(۲۶)

۱۶۴

همکاری اطلاعاتی با استخبارات عراق، همکاری با سران فراری ایرانی جهت براندازی نظام جمهوری اسلامی و بمب‌گذاری در شهرهای هم‌جوار مرزی، از جمله تحرکات امروز عوامل داخلی عراق است.

یک گزارش از رکن دوم لشکر ۹۲ زرهی خوزستان خبر از همکاری افراد جبهه‌التحریر با عوامل اطلاعاتی عراق می‌دهد: «افراد مشروحه زیر که عنصر جبهه به اصطلاح آزادی‌بخش خوزستان می‌باشند با استخبارات عماره در ارتباط بوده و ماهیانه ۷۰ دینار از دولت عراق حقوق دریافت می‌دارند.» در ادامه گزارش از رئیس یک دبیرستان نام برده شده که به استخبارات عراق معرفی و به این کشور سفر کرده است و نیز، با ذکر نام تعدادی از افراد معرفی شده‌اند که در کسب اخبار نظامی فعال هستند. در ارزیابی این خبر آمده است: «به نظر می‌رسد نامبردگان در پوشش همکاری با یک نهاد انقلابی مستقر در دشت آزادگان به این عمل دست زده و آزادانه به عراق تردد می‌کنند.»^(۲۷)

گزارش دیگری از همین منبع که امروز صادر شده، از همکاری سران جبهه‌التحریر با سازمان اطلاعاتی عراق و سران فراریان ایرانی حکایت دارد: «برابر اعلام نزاجا در تاریخ ۵۹/۳/۲۳، شیخ عبدالله فرزند شیخ خزعل و مکی فیصلی و سیدهادی نزاری و صدام [زویدات] پسر شیخ حامد زویدات [که قبلاً تیرباران شده است] با سرگرد حافظ رئیس سازمان استخبارات و سرهنگ حمید تکریتی رئیس سازمان امن‌العام بصره ملاقات و درباره همکاری با سران متواری و فعالیت علیه ایران یا سازمان‌های امنیتی، مذاکره و تصمیماتی اتخاذ شده است.»^(۲۸)

همچنین به گزارش شهربانی خرمشهر، ساعت ۱۰:۳۰ امروز، یک بمب صوتی روبه‌روی سینما میهن منفجر شد.^(۲۹) یادآوری می‌شود که در ساعت ۳:۵۰ دقیقه بعد از ظهر دیروز هم یک بمب صوتی قوی در پشت دیوار بیرونی انجمن اسلامی لشکر ۹۲ زرهی اهواز منفجر شده بود که بر اثر آن تمام شیشه‌های پنجره‌های اطراف محل ساختمان انجمن اسلامی شکست.^(۳۰)

وابستگی سران حزب دمکرات کردستان به دولت عراق و دریافت تدارکات مالی و نظامی مستمر از این رژیم، بارها مورد تأکید مسئولان نظامی و سیاسی جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته است. شماره امروز نشریه نامه مردم، ارگان حزب توده، نامه افشاگران شورای فرماندهی سران منشعب از حزب دمکرات موسوم به "سمکو" را درمورد اعمال ضدانقلابی و ارتباط قاسملو و دیگر سران این حزب با دولت عراق و سران ایرانیان فراری، منتشر ساخت.

نامه مردم در ابتدا چنین می نویسد: «شورای فرماندهی سپاه "سمکو"، نیروی مسلح حزب دمکرات ایران در منطقه اشنویه، طی نامه ای خطاب به "دفتر سیاسی" شورای نظامی حزب دمکرات کردستان ایران و اعضای کمیته مرکزی، به روش ضدانقلابی گروه قاسملو در شرکت در توطئه های بعث عراق و دیگر عمال امپریالیسم امریکا علیه انقلاب ایران، به شدت اعتراض کرده است.» نامه مردم آن گاه متن کامل این نامه مفصل را آورده که در بخشی از آن آمده است: «... ۱. دفتر سیاسی باید به طور جامع گزارشات مستدل و جامعی از تمام فعالیت های چندماهه اخیر به تمام سازمان های سیاسی و نظامی حزب ارائه دهد. ۲. اکنون که مبارزات ضدامپریالیستی خلق های ایران وارد مرحله نوینی شده است و هرروز بیشتر ازطرف امپریالیست ها به سرکردگی امریکا مورد تهاجم قرار می گیرد و در همان حال از پشتیبانی نیروهای مترقی و ضدامپریالیست سراسر جهان برخوردار است، به چه منظور دفتر سیاسی آن چنان سیاستی را در پیش گرفته که عملاً با عوامل امپریالیسم مانند اوپسی، پالیزبان، کوری ره ش، بختیار و به طور کلی تمام نیروهای اهریمنی علیه انقلاب ایران در یک جبهه قرار گرفته است؟ ۳. عوامل نامبرده فوق مخصوصاً سپاه رزگاری به طور علنی در کردستان فعالیت می کنند. درحالی که ضدانقلابی بودن این نیروها برای تمام سازمان ها و احزاب مترقی در سراسر ایران به خوبی نمایان است، چرا دفتر سیاسی تاکنون چندین بار جهت مذاکره با این نیروی ضدانقلابی، آقای ملامحمد عثمانی را به عنوان نماینده برای مذاکره با شیخ عثمان و دیگر زمامداران سپاه رزگاری تعیین کرده و خواستار ادغام این سازمان در حزب شده است؟ آیا تنها توجه به کمیت، ارزش کیفیت را به حداقل نخواهد رساند؟ ۴. اکنون وابستگی بخشی از رهبری حزب ما به رژیم فاشیستی بعث عراق برای بسیاری از اعضا و هواداران حزب روشن شده است. درحالی که در گزارش کمیته مرکزی حزب به کنگره چهارم آمده است: حزب دمکرات از هرگونه وابستگی بیزار است، چرا با مهر و امضای دفتر سیاسی و آقای دکتر قاسملو سیل اسلحه و مهمات به کردستان جاری است؟ بی مناسبت نیست برای روشن شدن بیشتر قضیه از آقایان سروان حاتم، سلیم سلیمی، مراد گرده سور، رسول پیشنهاد، علی شاونسین و... یاد کنیم که همگی با اطلاع و اجازه دفتر سیاسی، اسلحه و پول وارد کرده اند. تازه این اطلاعات مربوط به گوشه کوچکی از کردستان است. نظیر این

اتفاقات در سایر مرزهای کردستان مشاهده شده است. ملاقات آقای دکتر قاسملو با طه یاسین رمضان (طه جزراوی) معاون ریاست جمهوری و رئیس الوزرای رژیم بعث عراق که به عنوان جلاد خلق‌های عراق شهره خاص و عام است و ملاقات آقای سرهنگ قادری عضو کمیسیون نظامی حزب با افسران عراقی در مرز "ثمرچین" از چه چیز حکایت می‌کند؟! ۵. انشعاب اخیر در کمیته مرکزی اگرچه از طرف کمیسیون انتشارات کم‌اهمیت تلقی شده، لیکن از نظر سیاسی بازتاب بسیار گسترده‌ای در حزب و در سراسر ایران و جهان داشته است و روز به روز شعاع این بازتاب گسترده‌تر می‌شود. در جزوه‌ای که بیانگر نظریات و مواضع منشعبین است به واقعیتی غیر قابل انکار اشاره شده است و آن عبارت است از رخنه عوامل ساواک، افسران فراری ارتش و عوامل رژیم بعث عراق. ۶. هرگاه کسی صحبت از پاک‌سازی در حزب را مطرح کند عده‌ای از اعضای مسئول و صاحب‌نظر حزب با ساده‌لوحی وجود ظهیرنژادها، فلاحی‌ها و... را در هیئت حاکمه به میان می‌کشند و شرط سالم‌سازی و پاک‌سازی در حزب را مشروط به پاک‌سازی در دولت می‌دانند. اما طرح مسئله به این شکل اشتباه محض است. هیچ‌گاه نباید سالم‌سازی صفوف حزب را مشروط به خوشایند یا عدم خوشایند رقیب سیاسی و احیاناً خصم خود کرد.*

«... ۷. در حزب از دموکراسی زیاد سخن به میان می‌آید. آیا جای این نیست بپرسیم که زندانی کردن رفیق فاروق کیخسروی و همراهانش را باید به حساب دموکراسی گذاشت؟ این شیوه برخورد غیراصولی راه را برای دیکتاتوری در حزب هموار می‌سازد و خلاف کلیه اصول فکری، اخلاقی و حزبی ما است و نقض آشکار اصل سائترالیزم دموکراتیک است. ... آیا باید غنی بلوریان و رفقاییش صرفاً به اتهام اعلام نظریات خود به عنوان خائن و جاش معرفی شوند، یا کسانی چون سیدرسول دهقان که بیشتر اسلحه‌های سنگین و خودروها را تحویل عراق داد و خائینی چون علی امیر عشایری و تیمسار صیادیان جلاد را از چنگ عدالت مردم ستم‌دیده ایران رها ساخت و به رژیم عراق فراری داد؟! آیا باید از واردکنندگان اسلحه و پول عراقی و حامیان آنان در دفتر سیاسی به عنوان انقلابی یاد کرد و از غنی بلوریان و رفقاییش به عنوان خائن؟! چرا در مورد خیانت‌ها و ارتباطات سرهنگ قادری که طبق مدارک و اطلاعات دقیقی که داریم، سکوت اختیار کرده‌اید، ولی علیه رفیق مبارز و صادق و صمیمی غنی بلوریان قهرمان زندان‌های شاه خائن در همه‌جا داد و فریاد راه انداخته‌اید؟ واقعاً دردناک است!»^(۳۱)

* ضمیمه دارد؛ مواردی از نامه افشاگرانه "سمکو" که ارتباط این انشعاب با انشعاب سازمان چریک‌های فدایی خلق و ارتباط هر دوی آنان را با حزب توده نشان می‌دهد.

۱۶۶

در ادامه اقدامات گروه‌های مسلح ضدانقلاب در مناطق کردنشین، یک گزارش حاکی از نوعی تدارک و آمادگی این گروه‌ها است: «۱. عده‌ای از سران احزاب به نام دکتر جعفر شفیعی، نورسلطانی و ابوبکر هدایتی در میان مردم بوکان شروع به تبلیغات و عضوگیری کرده‌اند و به مردم می‌گویند تا ماهی سه هزار تومان به افراد می‌دهیم به شرط اینکه به مرز عراق بیایند.» این گزارش می‌افزاید: «تعدادی مهمات مربوط به این افراد در [روستای] قهرآباد* وجود دارد و چند روز پیش یک نفر را به گروگان گرفته‌اند. ۲. افراد مسلح دمکرات، فدایی و کومه‌له در نزدیکی شهر سقز در دهکده خورده لوکی** حدود ۵۰ نفر مسلح هستند و دارای ۲ ماشین لندرور که در حوالی آبادی و تا نزدیکی ساختمان پنج طبقه مشغول گشت‌زنی هستند و عده‌ای دیدبان در قهوه‌خانه خرابه پنهان کرده‌اند و در همان حوالی به سر می‌برند و به وسیله وانت‌های توپوتا به رنگ‌های زرد، قرمز، سفید و کمپرسی و جیب روباز برای آنها بنزین و آذوقه تهیه می‌نمایند.»^(۳۲) در منطقه بانه نیز خبر می‌رسد که «طبق اخبار رسیده، افراد حزب کومه‌له با استفاده از گروگان‌ها می‌خواهند به وسیله کندن تونل در زمین، برادران پاسدار را در منطقه محاصره نمایند.»^(۳۳)

۱۶۷

به دنبال ناآرامی‌های چند روز اخیر منطقه عمومی نقده - اشنویه، امروز نیز این محور ناآرام بود. به گزارش ناحیه ژاندارمری آذربایجان غربی: «از ساعت ۲:۳۰ تا ۳:۳۰ بامداد امروز، مهاجمین با سلاح‌های سنگین پایگاه مهرآباد واقع در شش کیلومتری جنوب غربی نقده را مورد حمله قرار دادند.»^(۳۴) همچنین، براساس همین گزارش: «از ساعت ۲ الی ۴:۲۰ [بامداد] امروز، مهاجمین با سلاح‌های سنگین از ارتفاعات قراء "جلوآن"*** و "قارنا"*** به شهر نقده و از محل کردنشین به ساختمان فرودگاه مرکزی ژاندارمری تیراندازی [کردند] که به وسیله مأمورین به آتش مهاجمین پاسخ داده شده است.»^(۳۵) در این درگیری‌ها ۵ خمپاره به سوی نقده پرتاب شد^(۳۶) که خسارات مالی وارد کرد، اما تلفات جانی نداشت.^(۳۷)

* Qahrabad قهرآباد: دهی از دهستان گل‌تپه فیض الله بیگی بخش مرکزی شهرستان سقز واقع در ۱۲ کیلومتری شمال سقز و یک کیلومتری شرق جاده سقز به میاندوآب. ر.ک: فرهنگ جغرافیایی ایران (آبادی‌ها)، جلد ۵، از انتشارات سازمان جغرافیایی کشور.

** Khordeluki خورده لوکی: دهی از دهستان سرشیو بخش مرکزی شهرستان سقز واقع در ۱۳ کیلومتری جنوب شرقی سقز و ۶ کیلومتری جنوب جاده سقز به سنندج. ر.ک: همان.

*** Galvan گلوان: دهی از دهستان حومه بخش سلدوز شهرستان ارومیه، واقع در ۸ کیلومتری جنوب غربی نقده. ر.ک: همان، جلد ۴.

**** Qarne قارنه یا قارنا: دهی از دهستان حومه بخش سلدوز شهرستان ارومیه، واقع در ۸ کیلومتری جنوب غربی نقده. ر.ک: همان، جلد ۴.

گزارش سپاه ارومیه نیز حاکی است: «از بالای تپه‌ای که مشرف به پاسگاه ژاندارمری نقده می‌باشد، در ساعت ۲/۵ بعد از نیمه‌شب، از طرف مهاجمین با آرپی.جی. و کالیبر ۵۰ شروع به تیراندازی شد که تا ساعت ۳/۵ ادامه داشت. برادران پاسدار به یاری برادران ژاندارمری شتافتند و مهاجمین را به عقب می‌رانند. در این درگیری به کسی آسیبی نرسیده است.»^(۳۸) همچنین، بنا به گزارش سخنگوی روابط عمومی سپاه ارومیه: «از ساعت ۱۰ شب، مهاجمین مسلح غیرقانونی با سلاح‌های آرپی.جی. ۷ و کلاشینکف به روستای گران‌آباد از توابع شهرستان نقده حمله کردند که در نتیجه ساکنین روستا به مقابله با ضدانقلابیون پرداخته و مهاجمین مجبور به فرار شدند.» وی افزود: «این حمله خسارات جانی در بر نداشته و از خسارات مالی نیز گزارش دقیقی نرسیده است.»^(۳۹) از سوی دیگر، «در ساعت ۲۲:۴۵ پاسگاه نلی‌وان در حوالی اشنویه، از چهار طرف با سلاح‌های سنگین و خمپاره‌انداز ۸۱ میلی‌متری و توپ ۵۷ میلی‌متری مورد حمله شدید ضدانقلاب واقع شد که با آتش شدید نیروهای خودی مواجه شدند. این درگیری بدون تلفات نیروهای ژاندارمری در ساعت ۴:۲۰ بامداد روز بعد، خاتمه یافت.»^(۴۰) در گزارش تکمیلی همین منبع آمده است: «در این درگیری ۱۱ نفر از دشمن کشته و ۳ نفر زخمی و یک نفر به نام سیدانور علوی فرمانده عملیات گروگان گرفته شده که برای حزب [دمکرات] اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند. ضمناً ۲ جوانمرد شهید و یک نفر زخمی شده است.»^(۴۱)

در همین حال، لشکر ۶۴ ارومیه درباره درگیری‌های اخیر در شهر اشنویه و پاک‌سازی این شهر با تلاش ارتش اطلاعیه‌ای صادر کرد. در بخشی از این اطلاعیه از مردم مسلمان اشنویه درخواست شده تا به شایعات دشمنان توجه نکنند و سلاح‌های خود را با دریافت رسید به نزدیک‌ترین قرارگاه نظامی تحویل نمایند.^(۴۲)

در کنار این حمله‌ها، یک بمب صوتی قوی نیز در شهر ارومیه منفجر شد. این انفجار در ساعت ۲۳، در راسته غلام‌خان و اول کوچه معتمدی ارومیه رخ داد و هیچ‌گونه تلفات جانی نداشت. بمب مذکور در جنب منزل رئیس کمیته مرکزی کار گذاشته شده و بر اثر انفجار آن، شیشه‌های منزل وی و ۴ خانه دیگر آسیب دید.^(۴۳)

۱۶۸

در روند توسعه و شکل‌گیری تدریجی سازمان سپاه و به‌تناسب موقعیت و الزاماتی که وجود دارد، موضوعات متنوعی در حوزه مأموریت سپاه قرار گرفته است. در این میان، علاوه بر آنچه در مناطق کردنشین یا در شهرهای دور از مرز دیده می‌شود، در سپاه شهرهای مرزی وظایف محوله از تنوع و نیز اهمیت ویژه برخوردار است. در اینجا به چند مورد مربوط به نقاط مختلف اشاره می‌شود. در خوزستان، یک گزارش از عملکرد چهارده روز گذشته واحد عملیات سپاه دزفول، نمونه‌ای از تنوع عملکرد و نیز حساسیت بالای مأموریت‌های این سپاه می‌باشد. در بخش‌هایی از این گزارش آمده است:

«واحد عملیات علاوه بر حفاظت از پادگان کرخه و زندانیان ضدانقلابی در زندان "یونسکو"، کار روزانه و مسئولیت عادی اش گشت نوار مرز از بخش موسیان تا فکه (حدود ۷۰ کیلومتر) و کنترل و بازرسی نفر و اتومبیل در جاده دهلران (از پل کرخه تا شهرستان دهلران) [می‌باشد].»

در ادامه این گزارش، مأموریت دیگر سپاه تعقیب و دستگیری عوامل ساواک منحل در منطقه است؛ از جمله «در تاریخ ۵۹/۵/۱۰، یک نفر به نام دریکوند در روستای بنوار از منطقه سنجر واقع در ۲۰ کیلومتری جنوب غربی دزفول، به جرم همکاری و عضویت در ساواک منحل توسط واحد عملیات سپاه پاسداران دزفول دستگیر می‌شود.» همچنین، «در تاریخ ۵۹/۵/۷ یک نفر به نام "شمعلی سگوند" در شهرک بهرام واقع در ۶ کیلومتری جنوب اندیمشک، به جرم همکاری و عضویت در ساواک منحل توسط واحد عملیات دستگیر می‌شود.»

در بخش‌های دیگری از این گزارش به دستگیری عوامل بمب‌گذار و جاسوسان وابسته به عراق و انتقال آنان به زندان اوین تهران اشاره شده است: «انتقال دو نفر زندانی ضدانقلاب به اسامی شیخ جاسم بوحمیدی و کریم بوحمیدی از زندان ایلام به زندان یونسکو دزفول توسط واحد عملیات. نامبردگان از افرادی هستند که با سازمان امنیت عراق ارتباط برقرار کرده و عامل انفجار لوله‌های نفت موسیان و عامل واردکردن اسلحه به منطقه استان ایلام هستند. ...»

اجرای احکام صادره در دادگاه انقلاب اسلامی دزفول، از دیگر مأموریت‌های این سپاه محسوب می‌شود:

«احکام محکومین شامل افراد ضدانقلابی از عوامل انفجار و جاسوس عراق گرفته تا رهبری متحصنین ادارات اندیمشک و لواط‌کار و هروئین‌فروش که در دادگاه انقلاب دزفول به ریاست حجت‌الاسلام طباطبایی محکوم به اعدام شده بودند، توسط واحد عملیات به اجرا درآمد. اسامی افراد معدومی که به جرم جاسوسی برای کشور عراق و خرابکاری به اعدام محکوم شدند عبارت‌اند از: ۱. حنّوش دبات به جرم رهبری گروه خرابکاری در لوله‌های نفت و قطار و ... ۲. عباس دبات به جرم مشارکت فعالانه در گروه و انفجارها ۳. جاسم چنانه به جرم انفجار در لوله نفت ۴. رازی رویشاوی معروف به هلیل به جرم عضویت در گروه خرابکار و عامل برقراری ارتباط این گروه با بیگانه ۵. شیخ یعقوب سعدی به جرم واردکردن اسلحه و مقاومت مسلحانه در برابر پاسداران به هنگام دستگیری ۶. شیخ عبدالساده سلیمانی به جرم واردکردن اسلحه و مهمات زیاد از عراق و تقسیم بین افراد ضدانقلابی و ...»^(۴۴)

در کرمان، فعالیت بخشی از نیروهای سپاه معطوف به مبارزه با عوامل ناامنی و بی‌ثباتی خاص این منطقه است. در این مورد بنا به گزارش سپاه شهرستان بم:

«به دنبال درگیری‌هایی که شب دوشنبه بین سپاه و قاچاقچیان چندین ساعت ادامه داشت و از قاچاقچیان ۳ دستگاه خودرو سیمرغ حامل سیگار به جای ماند و قاچاقچیان متواری شدند، شب

گذشته نیز نیروهای سپاه بم، فهرج و ماهان در تعقیب و درگیری با قاچاقچیان بودند که یک وانت سیمرخ و یک موتورسیکلت ایژ از آنان به جای ماند. همچنین مقدار زیادی سیگار و مقادیری وسایل، مدارک، اوراق، اسناد و عکس از آنان به دست آمد. در این درگیری ۲ نفر از قاچاقچیان مجروح و اسیر شدند. یک جسد نیز در حین گشت کشف شد که هویت آن هنوز مشخص نشده است.^(۴۵)

از سوی دیگر، بخش دیگری از درگیری سپاه در ارتباط با ناامنی حاصل از بمب گذاری‌ها در مناطق مختلف کشور است. در این مورد امروز خبرنگار کیهان گزارش داد: «یک بمب بسیار قوی که در زیر پل "شاه طره" واقع در کیلومتر ۱۰ جاده تهران - ساوه، کار گذاشته شده بود، توسط پاسداران ستاد عملیاتی ۸ یاسر کشف و خنثی شد.» بنا به این گزارش: «پل شاه طره از موقعیت مهمی در مسیرهای ارتباطی کشور برخوردار است و روزانه رفت و آمد زیادی از روی آن صورت می‌گیرد.»^(۴۶)

۱۶۹

گرچه مسئله معرفی نخست‌وزیر از سوی رئیس‌جمهوری امروز رسماً اعلام نشد، در جلسات خصوصی پشت درهای بسته مشخص شد که آخرین گزینه، محمدعلی رجایی است. در این مورد، هیئت تشخیص صلاحیت نخست‌وزیر امروز با بنی‌صدر یک جلسه سه‌ساعته داشت. در این جلسه که وزرای دولت نیز شرکت داشتند، درباره تعیین نخست‌وزیر بحث و تبادل نظر شد. در پایان جلسه، رئیس‌جمهوری در گفت‌وگویی با خبرنگار خبرگزاری پارس اعلام کرد که احتمالاً تا دو روز دیگر نتیجه بررسی تعیین نخست‌وزیر اعلام می‌شود.^(۴۷) بنی‌صدر در کارنامه امروز خود در مورد این جلسه می‌گوید:

«بعد هیئت تشخیص صلاحیت نخست‌وزیر برای مجلس آمده بودند و با آنها مفصل صحبت کردیم و در حدود ۲/۵ ساعت، بلکه بیشتر آنجا بودیم که درباره صلاحیت افرادی که به من پیشنهاد کرده بودند تک‌تک صحبت کردیم. قبلاً هم گفته بودم و به آنها نوشته بودم که بنای کار طراحان بر این است که وضع را به‌صورتی در بیاورند که در فهرست کسی نماند جز آنها که نمی‌توانند با رئیس‌جمهوری همکاری داشته باشند و این مقدمه توطئه‌ها و فتنه‌های بعدی‌شان است. بعد آنها با این بیان که باید کوشش کرد و کسی را یافت که مبین همکاری و تفاهم باشد، رفتند.» وی سپس می‌افزاید:

«بعد من به منزل آقای موسوی اردبیلی رفتم و با اعضای سابق شورای انقلاب در آنجا دیدار و گفت‌وگو کردیم [که تا] نیمه‌شب طول کشید. من از آنها انتقاد کردم که شما بنا بر این نداشتید که نخست‌وزیر مبین تفاهم باشد، پس بهتر این است برویم روی خط اینکه حالا که کشور ما آزمایشگاه شده خوب است هرکس بیاید آزمایش بکند و برود. آقای معین‌فر با هیجان زیاد و به‌طور مفصل گفت که بهتر است که اینها خودشان بیایند و کار را در دست بگیرند و کسی را که بهتر از همه می‌دانند سر کار بیاورند تا فردا نگویند بهتر از این هم داشتیم، ولی

بنی‌صدر در کارنامه امروز خود با بیان جزئیات جلسه بررسی صلاحیت نامزدان نخست‌وزیری، بار دیگر تلاش کرد مسئولیت مشکلات دولت آینده را برگردن جناح رقیب بیندازد و از خود سلب مسئولیت کند.

خوب چون با رئیس‌جمهور تفاهم نداشت ما کس دیگری را معرفی کردیم... موضوع دیگری که مورد بحث واقع شد این بود که عده‌ای می‌خواهند قبل از اینکه دیر بشود، رئیس‌جمهوری را از سر راه بردارند و برای این، هر سخن و حرفی را شاخ‌وبرگ می‌دهند و تغییر می‌دهند و عوض می‌کنند و می‌بُرند، [و] هر جا بتوانند مورد بهره‌برداری قرار می‌دهند و این جامعه را به‌سوی بحران می‌برند. بعد از این گفت‌وگوها من گفتم که شما که نامزدهایتان را برای نخست‌وزیری می‌خواهید به رئیس‌جمهور تحمیل کنید، یک متنی را بنویسید و امضا کنید نزد من بگذارید که اگر این دولت خوب از آب درنیامد، بعد نگوئید که ما مسئول نبودیم. و مثل گذشته نشود که باید رفت دنبال جن و پری و تشخیص مسئول. وضعیت مشخص باشد که چه کسانی مسئول بودند و اینها بیایند در برابر مردم جواب‌گو باشند. آقای هاشمی قبول کرد که این نامه نوشته شود، اما در عمل و

واقع این نامه نوشته نشد. بعد من پرسیدم در این صورت چگونه می‌خواهید من مسئولیت هیئت دولتی را بپذیرم که او را به مصلحت کشور نمی‌دانم؟ در اینجا من باید به خوانندگان این ستون بگویم که در مقام ریاست‌جمهوری متتهای کوشش من باید صرف این بشود نهادهای جدیدی که در قانون اساسی آمده و مستقر می‌شوند خوب و منظم پیش بروند و این‌گونه مباحثات نه به‌معنای سازش‌کاری است و نه به‌معنای زدوخورد و برخورد و این حرف‌هاست، بلکه کوششی است برای اینکه جمهوری را از شر خناس‌های زمان و توطئه‌گران گوناگون در امان بداریم و در یک محیط سالمی دولت جدید تشکیل بشود تا بتواند کار خود را انجام دهد. در این مجلس هم به‌اصطلاح داوطلب‌های آقایان عضو حزب جمهوری، آقای رجایی بود. و آقای معین‌فر (خطاب به آنها) گفت که اگر هم شما [جلال‌الدین] فارسی را بهتر می‌دانید او را نخست‌وزیر بکنید؛ فردا نیایید و بگوئید رجایی را از راه ناچاری پذیرفته بودیم. گفتند نه، ما در شرایط فعلی او را بر همه مرجح می‌دانیم.^(۴۸)

در این حال، آیت‌الله محمد صدوقی، امام‌جمعه یزد نیز در اطلاعیه‌ای خطاب به رئیس و نمایندگان مجلس شورای اسلامی درباره انتخاب نخست‌وزیری مکتبی و در خط امام، هشدار داد. در این اطلاعیه آمده است:

«اکنون که بحمدالله پایه‌های اساسی جمهوری اسلامی ایران یکی پس از دیگری استحکام می‌یابد و مجلس شورای اسلامی شروع به کار نموده و مملکت باید بر ثبات سیاسی بیشتری نایل آید، نیازمند به یک دولت صددرصد اسلامی و انقلابی هستیم و این کار می‌رود مسئولین خصوصاً مجلس به این مهم توجه بیشتری مبذول دارند و در رأی تمایل چنانچه احساس نمودند خدای ناکرده یک نفر از وزرا غرب‌زده یا شرق‌زده هستند به‌هیچ‌عنوان نپذیرند؛ که ملت مسلمان ما دیگر تاب تحمل مسامحه‌کاری‌ها و مهمل‌بافی‌ها را نخواهد داشت. افرادی باید انتخاب شوند که صددرصد در خط امام و پیرو خط ایشان باشند. چنانچه مشاهده گردد عناصری ناباب با بی‌توجهی مسئولین، منتخب و مجلس هم رأی تمایل داد، ملت و ما ساکت نخواهیم نشست، زیرا نمی‌توانیم پیام خون شصت هزار شهید و صد هزار معلول را فراموش کنیم و نظاره‌گر باشیم که فلان شخص دلش برای وجهه

آیت‌الله صدوقی، امام‌جمعه یزد، در بیانیه‌ای خطاب به رئیس و نمایندگان مجلس درخصوص انتخاب نخست‌وزیر غیرمکتبی و مخالف خط امام هشدار داد.

بین‌المللی می‌سوزد و می‌خواهد اسلام دمکراتیک عرضه کند یا فلان وزیر و معاون وزیر می‌خواهد برای خوشامد سوسیالیست [ها] احکام مقدس اسلام را توجیه و تأویل و گاهی نسخ نماید. ما و ملت مسلمان ما خواهان اجرای موبه‌موی احکام حیات‌بخش اسلام هستیم و برای اجرای این مهم تا آخرین قدرت که در اختیار داریم ایستادگی خواهیم نمود.»^(۴۹)

۱۷۰

رئیس مجلس شورای اسلامی امروز در یک مصاحبه اختصاصی با خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی، درباره اولویت‌های مجلس و نیز انتخاب نخست‌وزیر سخن گفت. بنا به گزارش این روزنامه: «حجت‌الاسلام هاشمی درباره اولویت‌های مجلس گفت: در ابتدا باید ببینیم مقامات اجرایی چه مسائل فوری دارند و به‌طورکلی در مشورت‌های عمومی باید ببینیم کدام یک [از] گرفتاری‌های کشور سریع‌تر باید مورد بررسی قرار گیرد. به نظر من، مسئله مسکن از مسائل حاد کشور است، مسئله مسکن را باید روشن بکنیم و طرح‌هایی هم در این اواخر در شورای انقلاب بود که به مجلس خواهد آمد. مسئله گرانی را باید فکر جدی برایش بکنیم. مسئله بیکاری را بایستی جداً تحت بررسی قرار بدهیم تا راه‌حل ریشه‌ای برایش پیدا کنیم. اینها جزو مسائل فوری است. البته مسئله گروگان‌ها با سیاست خارجی و در نتیجه با مسائل اقتصادی ما ارتباط پیدا کرده است؛ باید زود مورد بررسی قرار بگیرد و روشن بشود، البته نمی‌گویم جزو

هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس:

مسئله گروگان‌ها با سیاست خارجی و در نتیجه مسائل اقتصادی ما ارتباط پیدا کرده و باید زودتر مورد بررسی قرار گیرد.

اولین مسائلی باشد که مورد بررسی قرار بگیرد.» رئیس مجلس شورای اسلامی آن‌گاه درباره معرفی نخست‌وزیر به مجلس گفت: «تا آنجا که من اطلاع دارم امروز بنا بود که نمایندگان مجلس نظرشان را به آقای رئیس‌جمهور بدهند و قاعدتاً داده‌اند و ما باید منتظر باشیم که آقای رئیس‌جمهور به مجلس معرفی بکند.»

ایشان در پاسخ این سؤال که گویا آقای رئیس‌جمهور دو تن از هیئت پنج نفری مجلس را به علت اینکه مؤسس حزب جمهوری اسلامی هستند قبول نکرده‌اند، گفت: «چون ایشان به مجلس پیشنهاد کرده بودند مجلس گروهی را برای این منظور انتخاب بکنند و مجلس نیز این کار را کرد و قبول نمی‌توانستند بکنند و دلیل آن را چنین آورده بودند که چون این دو قضاوتشان را کرده بودند؛ بنابراین آنهایی باشند که قضاوت نکرده باشند، ما هم برای آنکه از سرعت کار نگاهیست مسئله را تمام کردیم

و مجلس هم به تلخی پذیرفت که این دو نفر ([آیت‌الله] خامنه‌ای و دکتر باهنر) نباشند و سه نفر دیگر به کار خود ادامه دادند. ۳ تن از اعضای دیگر این هیئت عبارت‌اند از آقای پرورش، حجت‌الاسلام امامی کاشانی، حجت‌الاسلام محمد یزدی.» وی در آخر افزود: «تا آخر همین هفته، نخست‌وزیر به مجلس معرفی می‌شود و دلیلی برای تأخیر آن نمی‌بینم.»^(۵۰)

۱۷۱

به دنبال بحث دیروز مجلس شورای اسلامی درباره اعتبارنامه سیداحمد مدنی، نماینده شهرستان کرمان، از آنجا که تعداد مخالفان وی زیاد بود، دنباله بحث و بررسی به جلسه امروز مجلس کشیده شد و در پایان، اعتبارنامه وی با ۱۷۶ رأی رد شد و آیت‌الله خلخالی پیشنهاد بازداشت و محاکمه وی را داد. دلایل رد اعتبارنامه مدنی بنا به اسناد موجود در کمیسیون تحقیق مجلس، به‌طور خلاصه عبارت است از:

۱. ارتباط با ساواک و شاه مخلوع: ایشان به عنوان فرمانده پایگاه دریایی بندرعباس از سال ۳۵ تا ۴۹ با ساواک در ارتباط بوده‌اند، جمعاً ۳۲ سند در این رابطه وجود دارد. ۲. فعالیت سیاسی با ضدانقلاب: فعالیت سیاسی با عناصر ضدانقلاب از بهمن‌ماه ۵۷؛ از مدت‌ها قبل از سقوط رژیم یک حرکت سیاسی برای جلوگیری از وقوع انقلاب اسلامی به وجود آمده بود که محور آنها امنیتی، بختیار و دوستانشان بودند. آقای مدنی هم یکی از فعالین این جریان

بوده‌اند. این اسناد شامل مکالمه تلفنی [مدنی] با نهاوندی، سناتور موسوی، مجیدی، امینی و... که شامل ۷۸ صفحه است. ... ۳. اتهامات در سمت فرمانده نیروی دریایی: آقای مدنی در سمت رئیس ستاد نیروی دریایی وسایل فرار بعضی از امرای فاسد را فراهم ساخته است. ... ۴. ارتباط با امریکا: در اسناد به‌دست‌آمده از جاسوسخانه سندی است به تاریخ ژوئن ۱۹۷۹. در این سند آمده است که: "آقای مدنی به‌شدت ملی‌گراست و طرفدار امریکا." مهندس اسدالله ثابت‌پور از همکاران نزدیک مدنی که مجری طرح‌های نیروی دریایی و شهردار آبادان بوده است در تماس با سفارت امریکا می‌گوید: "مدنی شخصی است ضدروحانیت و ضدسازمان فلسطینی". درضمن، ثابت‌پور تمایل خود را به ادامه تماس اعلام می‌دارد.^(۵۱)

از سوی دیگر، در پی افشای عملکردهای تیمسار مدنی، در جلسات دیروز و امروز مجلس، ۲۱ تن از نمایندگان در نامه‌ای به دادستان کل انقلاب خواستار دستگیری وی شدند.^(۵۲) رادیو لندن نیز درباره این تصمیم مجلس گفت: «از ایران خبر می‌رسد که دریادار سیداحمد مدنی فرمانده سابق نیروی دریایی ایران که در جریان انتخابات ریاست‌جمهوری این کشور پس از ابوالحسن بنی‌صدر بیش از سایرین رأی به دست آورده بود، رسماً از مجلس شورای اسلامی طرد شده است و اکنون عده‌ای خواستار بازداشت و محاکمه وی شده‌اند. ... وی که یکی از اعضای برجسته جبهه ملی ایران است اکنون به مجلس پشت کرده و رسیدگی به اعتبارنامه‌ها را عملی نادرست دانسته است.

سیداحمد مدنی نماینده کرمان

وی اظهار داشته قبول یا رد کسی که با رأی هزاران نفر انتخاب شده است در صلاحیت چند نماینده مجلس نیست. وی از حزب جمهوری اسلامی نیز آشکارا انتقاد کرده و اظهار داشته که این حزب قصد دارد کشور یک‌حزبی ایجاد کند. رادیو لندن در پایان می‌افزاید: «روشن نیست دریادار مدنی هم‌اکنون در چه محلی به سر می‌برد.»^(۵۳)

۱۷۲

به‌دنبال تظاهرات روز گذشته دانشجویان مسلمان انجمن اسلامی مقابل سفارت امریکا در لندن به حمایت و تأیید دانشجویان در بند ایرانی در امریکا و رفتار خشونت‌آمیز پلیس اسکاتلند یارد با تظاهرکنندگان که به دستگیری حدود ۱۲۰ نفر از آنان انجامید،^(۵۴) امروز آقای آرتور رایت، کاردار سفارت انگلستان در تهران، ضمن تماس با خبرنگار خبرگزاری پارس گفت: «وزارت امور خارجه

و پلیس انگلستان تعداد دانشجویان مسلمان دستگیرشده در لندن را ۷۱ نفر اعلام کرده‌اند. دانشجویان که از آغاز دستگیری دست به اعتصاب غذا زده‌اند، در دو دادگاه جداگانه که صبح امروز [به وقت لندن] تشکیل شد، شرکت کردند و همچنان از گفتن نام خود خودداری نمودند. ...»

براساس همین گزارش: «اتهام دانشجویان از سوی مقامات انگلیسی ممانعت از برقراری نظم و درباره چند نفر از آنان اتهام حمله به پلیس عنوان شده است.» کاردار سفارت انگلیس اضافه کرد: «آقای اهدائی، نماینده و مسئول وزارت امور خارجه ایران، در رابطه با مسائل دانشجویان ایرانی قرار است ملاقاتی با دانشجویان دستگیرشده داشته باشد.» آقای رایت از زخمی شدن و آزار دانشجویان مسلمان توسط پلیس انگلستان اظهار بی‌اطلاعی کرد و افزود: «چند تن از افراد پلیس جراحات جزئی برداشته‌اند.» وی ادعا کرد که تظاهرات دیروز دانشجویان تا ساعت ۶:۴۵ عصر، آرام بوده تا اینکه دانشجویان ایرانی به پلیس حمله کردند. طبق این گزارش: «یکی از اعضای فعال انجمن اسلامی دانشجویان در تماسی تلفنی با خبرگزاری پارس اعلام کرد: دانشجویان درحالی که تظاهرات ایستاده و منظمی را در جلو سفارت آمریکا در اعتراض به حملات وحشیانه و رفتار سبعانه پلیس فاشیست آمریکا برگزار می‌کردند، مورد حمله پلیس انگلستان قرار گرفتند. پلیس وحشی انگلستان از آغاز درگیری، دانشجویان مسلمان را به بدترین وجه مورد ضرب و شتم قرار داد.»^(۵۵)

دراین حال، گزارش رادیو لندن دراین مورد حاکی است: «در لندن ۷۰ دانشجوی ایرانی در جریان تظاهراتی در خارج سفارت آمریکا بازداشت شدند و امروز بازپرسی از آنها در دادگاه‌های مربوطه آغاز شد. ... امروز ایرانیان بازداشت‌شده در دو دادگاه حاضر شدند و طبق اعلام جرم پلیس، آنها متهم به حمله به افراد پلیس و همچنین به همراه داشتن حربه شدند. خبرنگار ما از جریان دادگاه گزارش می‌دهد که جریانات دادگاه تا حدودی مغشوش بوده است. ... اکثر بازداشت‌شدگان اظهار داشتند که تا قبل از ملاقات با مقامات سفارت ایران از هرگونه همکاری خودداری خواهند کرد و تعدادی نیز گفتند که تا هنگام ملاقات با مقامات مزبور دست به اعتصاب غذا خواهند زد. ضمناً تظاهرات آرامی با شرکت ۵۰ نفر به طرفداری از بازداشت‌شدگان در برابر دادگاه انجام گرفت.»^(۵۶)

رادیو کلن نیز گزارش داد: «حدود ۴۰ نفر از ایرانیان که برای برگزاری تظاهرات اعتراض‌آمیز در برابر ساختمان میسیون دیپلماتیک واتیکان در تهران اجتماع کرده بودند خواستار شدند که پاپ ژان پل دوم می‌بایستی برای آزادی تظاهرکنندگان ایرانی که درحال حاضر در ایالات متحده و بریتانیا به سر می‌برند، تلاش کند. به گفته یکی از سخنگویان این گروه، اعضای گروه آن‌قدر در مقابل میسیون دیپلماتیک واتیکان در تهران خواهند ماند تا پاپ ژان [پل] دوم خواسته‌های آنان را برآورده سازد.»^(۵۷)

با گذشت حدود ۱۰ ماه از ماجرای گروگان‌گیری در سفارت آمریکا در تهران، که موجب تنش شدید در روابط سیاسی میان ایران و آمریکا شده است، هنوز هم این ماجرا اصلی‌ترین محور منازعه کنونی میان دو کشور به شمار می‌رود. حل این مسئله مهم‌ترین دغدغه دولتمردان آمریکایی است و همین امر، در طول ده ماه گذشته، به اقتضای رویدادهای پیش رو، بیم‌ها و امیدهای گوناگونی را در میان مقامات آمریکایی برانگیخته است. باتوجه‌به حوادث روزهای اخیر از جمله مرگ شاه، بحث بر سر طرح مسئله گروگان‌ها در مجلس شورای اسلامی و طرح موضوع بازپس‌گیری دارایی‌های شاه متوفی و نیز دارایی‌های مسدودشده ایران از نظام اقتصادی آمریکا از سوی مقامات ایرانی، امید به حل بحران گروگان‌گیری در میان مقامات آمریکایی بالا گرفته است. در این باره، «جوزف سیسکو، قائم‌مقام معاون پیشین وزیر خارجه آمریکا، درخصوص گروگان‌های آمریکایی در ایران اظهار داشت که روند وقایع، منجر به آزادی گروگان‌ها خواهد شد، اما این تصمیم در درجه اول در دست رژیم کنونی ایران است. وی افزود: اعتقاد دارم که تهدید اصلی برای ایران از سوی آمریکا نیست، بلکه در ادامه ناآرامی‌های داخلی و افزایش فشارها از سوی جنبش‌های تجزیه‌طلبانه و نیز جنبش‌های سیاسی می‌باشد. وی در پایان اظهار داشت که ما دوست ملت ایران هستیم نه دشمن آن و تهدید ایران از سوی کشورهای همسایه آن است و افرادی در ایران هستند که این حقیقت را درک می‌کنند.»^(۵۸)

همچنین، بنا به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس: «مجله نیوزویک در شماره اخیر خود می‌نویسد که ایالات متحده میل دارد برای آزادشدن گروگان‌های آمریکایی در تهران، دارایی‌های ایران در ایالات متحده را که پس از تصرف سفارت آمریکا مسدود شده بود، آزاد نماید. یکی از مقامات دولت جیمی کارتر به نیوزویک گفته که آمریکا تنها در صورتی دست به این اقدام خواهد زد که مطمئن شود گروگان‌ها به‌زودی آزاد خواهند شد. نیوزویک به نقل از یک مقام دولت آمریکا گفته موضوع آزادی گروگان‌ها می‌بایستی کاملاً روشن شود و ترتیباتی که برای این کار داده می‌شود باید معتبر باشد.»^(۵۹)

ضمیمه گزارش ۱۶۵: مواردی از نامه افشاگرانه سمکو که ارتباط این انشعاب با انشعاب سازمان چریک‌های فدایی خلق و ارتباط هر دوی آنها را با حزب توده نشان می‌دهد.

«در مقابل دادنامه منشعبین به‌جای اینکه با بیانی روشن و مستدل به آنان پاسخ داده شود، مورد فحاشی قرار گرفته و کلمه ننگین "جاش" را درمورد صادق‌ترین فرزندان این خلق به کار برده‌اید. آیا با اصل انتقاد از خود و انتقاد از دیگران در حزب ما به این صورت برخورد می‌شود؟... مسلماً مبارزه ایدئولوژی در هر حزبی شرط ضروری وحدت فکری است. چنانچه در سازمان چریک‌های فدایی خلق دیدیم در مقابل انشعاب اقلیت، سازمان در کنار نظریات اکثریت در روزنامه کار نظریات و مواضع اقلیت را نیز جهت قضاوت اعضا و هواداران خود و توده‌های مردم منعکس نمود. این است شیوه اصولی برخورد با نظریات مخالفان. ... ۸. موضع خصمانه حزب ما علیه حزب توده ایران از نظر سیاسی به زیان ما است، زیرا تحلیل و

دیدگاه‌های حزب توده ایران در مورد مسائل ما و مسائل ایران پایه تحلیل اردوگاه سوسیالیستی و احزاب کمونیست و مترقی جهان است. مسلماً به منظور مبارزه اصولی و عملی با امپریالیسم امریکا وحدت و همفکری حزب ما با حزب توده ایران، سازمان چریک‌های فدایی خلق و سازمان مجاهدین خلق و دیگر نیروهای ضدامپریالیست ضرورت حیاتی دارد، اما برای برقرارکردن روابط اصولی با این نیروها بایست تجدیدنظری در اتخاذ سیاست‌های فعلی و موضع‌گیری‌هایمان در مقابل انقلاب ضدامپریالیستی و مردمی کشورمان و جمهوری اسلامی ایران صورت پذیرد. ... چگونه با انقلابی که در محاصره همه‌جانبه امپریالیسم به سرکردگی امریکا و عمال سرسپرده‌ای چون رژیم فاسد مصر، رژیم فاشیستی بعث عراق و ضدانقلاب داخلی است و هرروز با توطئه تازه‌ای علیه خود مواجه می‌شود باید این چنین موضع‌گیری خصمانه‌ای اتخاذ کرد؟! آیا نباید عمده را بر غیرعمده و اصل را بر فرع مقدم شمرد؟! ... فراموش نکنیم که از این انقلاب نباید انتظار یک انقلاب سوسیالیستی داشت و به خاطر بسپاریم که انقلاب ایران توازن قوا را به نفع صلح و سوسیالیسم، به سود نیروهای مترقی و جنبش‌های آزادی‌بخش ملی در خاورمیانه برهم زده است. تاریخ بی‌رحم است و هیچ اشتباه و خطایی را نمی‌بخشد.

با آرزوی توفیق. حزب دمکرات کردستان ایران، شورای فرماندهی هیز "سمکو" شنو. ۵۹/۴/۲۷. (۶۰)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۵۹/۵/۱۴

۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۲۳، رادیو اسرائیل (عربی)، ساعت ۱۹، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۱۶، به نقل از خبرگزاری پارس، به نقل از آسوشیتدپرس از ریاض.
۳. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۱۲، به نقل از خبرگزاری رویترز از بحرین.
۴. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۴، به نقل از خبرگزاری فرانسه از ریاض.
۵. پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، جنگ ایران - عراق از نگاه مطبوعات؛ (زمینه‌سازی و آغاز تهاجم)، ج ۱، صص ۲۲۱ و ۲۲۲، انتشارات شکیب، تهران، ۱۳۸۷، روزنامه عربی الشرق الأوسط، ۱۹۸۰/۸/۵ (۱۳۵۹/۵/۱۴)، ترجمه نعمت‌الله سلیمانی‌خواه.
۶. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۱، ۱۳۵۹/۵/۱۶، ص ۸، خبرگزاری فرانسه از بغداد، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۷. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۵۹/۵/۱۵، صص ۳۲ و ۳۳، رادیو صوت‌الجماهیر بغداد، ساعت ۱۶:۳۰، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۸. سند شماره ۵۶۴۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات کرمانشاهان (مرکز بررسی مناطق ایران، منطقه ۷) به اداره مرکزی اطلاعات سپاه، ۱۳۵۹/۵/۱۵.
۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۶، ص ۳، به نقل از خبرگزاری پارس از کرمانشاه.
۱۰. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص آخر، خبرنگار کیهان از قصر شیرین؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۵، خبرنگار جمهوری اسلامی از قصر شیرین.
۱۱. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۶، ص ۲، خبرنگار کیهان از قصر شیرین.
۱۲. سند شماره ۲۷۶۶۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از
۱۳. ژاندارمری ایلام به ناحیه کرمانشاه (رکن ۳)، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۱۴. سند شماره ۲۱۴۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (بانه)، ص ۲۱۴، بولتن خبری مرکز فرماندهی عملیات، ص ۲، بنا به اعلام نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۱۵. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۴، ص ۲، خبرنگار کیهان از کرمانشاه.
۱۶. روزنامه کیهان، ۵۹/۵/۱۵، ص آخر، خبرنگار کیهان از کرمانشاه.
۱۷. سند شماره ۳۴۷۶۲۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد لشکر ۹۲ زرهی (رکن ۲)، برابر اعلام نزاجا مستند به گزارش سماجا، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۱۸. سند شماره ۴۲۳۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد لشکر ۹۲ زرهی (رکن ۲)، به ت - ف - نزاجا (مدد اطلاعات)، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۱۹. سند شماره ۳۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد لشکر ۹۲ زرهی (رکن ۲) به استانداری خوزستان (معاونت سیاسی انتظامی)، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۲۰. سند شماره ۴۲۳۴۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد لشکر ۹۲ زرهی (رکن ۲) به استانداری خوزستان (معاونت سیاسی انتظامی)، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۲۱. سند شماره ۳۴۷۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد هماهنگی نیروهای نظامی استان خوزستان به سپاه پاسداران اهواز، ۱۳۵۹/۵/۱۴، مستند به خبر لشکر ۹۲ زرهی، ۱۳۵۹/۵/۹.
۲۲. سند شماره ۵۶۴۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا (مرکز فرماندهی) به ژاجا، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۲۳. نامه مردم، شماره ۳۰۰، ۱۳۵۹/۵/۱۴، ص ۱.
۲۴. سند شماره ۳۴۷۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری خوزستان (دفتر سیاسی و انتظامی) به وزارت کشور (اداره کل انتظامی)، به نقل از شهربانی استان

۴۱. سند شماره ۴۲۵۵۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (اشنویه)، ص ۲۵۲، از فرماندهی سپاه مرکز به واحد اطلاعات ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۱۶.
۴۲. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۴، ص ۳؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۳.
۴۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۲؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۶، ص ۴.
۴۴. سند شماره ۲۶۶۰۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش کار واحد عملیات سپاه دزفول در ۱۴ روز اخیر از ۱۳۵۹/۵/۱۴ تا ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۴۵. سند شماره ۴۰۹۲۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن خبری مرکز فرماندهی - عملیات سپاه، شماره ۸، ص ۳، گزارش سپاه بم، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۴۶. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۴، ص ۹، خبرنگار کیهان از اسلامشهر.
۴۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۲؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۳، به نقل از خبرگزاری پارس.
۴۸. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۷، ص ۲.
۴۹. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۴، ص ۱۱، خبرنگار روزنامه انقلاب اسلامی از یزد.
۵۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۲.
۵۱. مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره اول، ص ۳۸۱.
۵۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۱؛ و - روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۱۰.
۵۳. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۸، رادیو لندن (فارسی)، ساعت ۲۰:۴۵، ۱۳۵۹/۵/۱۵.
۵۴. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۱۶، به نقل از خبرگزاری پارس از تهران.
۵۵. همان.
۵۶. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۰، ۱۳۵۹/۵/۱۵، صص ۹ و ۱۰، رادیو لندن (فارسی)، ساعت ۲۰:۴۵، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۵۷. همان، صص ۲۹ و ۳۰، رادیو کلن آلمان غربی (فارسی)، ساعت ۲۱، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۵۸. پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، جنگ ایران و عراق از نگاه مطبوعات (زمینه‌سازی و آغاز تهاجم)، ج ۱، ص ۲۲۲، به نقل از روزنامه‌الشرق‌الوسط (چاپ انگلستان)، ۱۳۵۹/۵/۱۴/۱۹۸۰/۸/۵، ترجمه نعمت‌الله سلیمانی خواه.
۵۹. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۴، ص ۹؛ و روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۴، ص ۲، هر دو به نقل از خبرگزاری پارس، به نقل از خبرگزاری آسوشیندپرس از تهران.
۶۰. نامه مردم، شماره ۳۰۰، ص ۲، ۱۳۵۹/۵/۱۴.

- خوزستان، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۲۵. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۸، ص ۲، به نقل از اطلاعات ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.
۲۶. سند شماره ۴۲۵۵۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (کردستان)، ج ۱، ص ۲۰۵، از سپاه تبریز به سپاه مرکز، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۲۷. سند شماره ۳۱۶۸۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد لشکر ۹۲ زرهی (رکن ۲) به استانداری استان خوزستان (معاونت سیاسی انتظامی)، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۲۸. سند شماره ۳۱۶۸۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد لشکر ۹۲ زرهی (رکن ۲) به استانداری استان خوزستان (معاونت سیاسی انتظامی)، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۲۹. سند شماره ۲۹۴۱۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی استان خوزستان (اهواز) به استاندار استان خوزستان، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۳۰. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۹.
۳۱. نامه مردم، شماره ۳۰۰، ۱۳۵۹/۵/۱۴، ص ۲.
۳۲. سند شماره ۴۳۶۲۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (سقز)، ص ۱۰۲، از واحد اطلاعات و بررسی‌های سیاسی کردستان به واحد اطلاعات و بررسی‌های غرب کشور، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۳۳. سند شماره ۵۶۴۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (بانه)، ص ۱۵۷، از مرکز فرماندهی به سپاه بانه، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۳۴. سند شماره ۵۶۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۱۵.
۳۵. سند شماره ۵۶۴۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نقده)، ص ۵۵، از سماجا۳ (مرکز فرماندهی) به نزاجا، ۱۳۵۹/۵/۱۵.
۳۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۹، خبرنگار اطلاعات از نقده به نقل از فرمانده ناحیه ژاندارمری آذربایجان غربی.
۳۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۵، ص ۳، خبرنگار اطلاعات از نقده به نقل از کمیته انقلاب اسلامی شهرستان نقده.
۳۸. سند شماره ۵۶۴۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۵/۱۴.
۳۹. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۶، ص ۴، خبرنگار روزنامه جمهوری اسلامی از ارومیه.
۴۰. سند شماره ۴۲۵۵۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (اشنویه)، ص ۲۵۱، از فرماندهی سپاه مرکز به مخبرات سپاه ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۱۶، برابر گزارش ژاندارمری آذربایجان غربی.